

איך להיות הורה

מאת
ענת סרגוסטי
יועצת
זיוויית אברמסון

ב זמן האחרון, ככל פעם שאנחנו, ההורים, עוזבים את הבית בערב והבת שלנו צריכה להישאר עם בייביסיטר, היא בוכה וצורחת. היא נצמדת לשימלה שלי, ואני ממש צריכה לקרוע אותה ממני בכוח. זה משאיר לי טעם רע לכל אורך הערב. היא מכירה את הבייביסיטר ואוהבת אותה מאוד, ועד לא מזמן היתה נפרדת מאיתנו ללא בעיות. עכשיו היא מלווה את יציאתנו מהבית בככי נורא, הכולל זרם של דמעות

בערב. כך היא תבין שאת "רוע הגזירה" — יציאת ההורים מהבית — היא לא יכולה לשנות, אבל אופן היציאה תלוי רק בהחלטה שלה, וזה יחזק אותה.

הילדה, מסיבות שאינן ידועות לנו, החליטה לנסות לשלוט בתוכניות של התינוק. רים, ההצעה החינוכית באה לאפשר לה חוויה, שתלמד אותה עיקרון אשר יהיה בעל-חשיבות לכל ימי חייה: אינך יכול לשלוט בוולת, אבל יש לך מיבחר אפשרויות כאשר לשאלה איך תתנהג אתה עצמך כתנאים הנתונים. ובוה, דווקא, יש לך שליטה.

ובניסוח אחר לגמרי: לא חשוב מה קורה לך, חשוב מה אתה עושה עם זה.

באו לבקש סליחה

יש לנו שלושה ילדים: הגדול בן 11, האמצעית בת 9 והקטנה בת 4. האווירה בבית טובה. אי אפשר להצביע על בעיה ממשית עם הילדים. אבל אנחנו מתלבטים לפעמים בשאלה איפה צריך להציב גבולות, ואיפה לתת תופש.

במריבות בין הילדים החלטנו לא לתערב, ומאז שאנחנו לא מתערבים המריבות פחתו באופן משמעותי. אנחנו גם משתדלים לא להנחית עליהם הוראות ולא לומר להם מה הם צריכים לעשות.

למשל, השבוע צפיתי בטלוויזיה והם היו לידי בסלון. אחד מהם התחיל לעשות רעש נורא, והשניים האחרים הצטרפו אליו, עד

בוכה

כשהוא כייבי

ואף דולף. אני שומעת אותה עוד זמן רב אחרי שהרלת נסגרת. אחרי-כך, לריבוי הבייביסיטר, היא נרגעת והולכת לישון בלי בעיות. אמרנו לבתנו, שהיא בת 3 וחצי, שמאוד לא נעים לנו לעזוב כך את הבית, הסברנו לה שאנחנו חוזרים יותר מאוחר, והיא יודעת שאנחנו חוזרים. הבטחנו לה לבוא ולומר לה כשנחזור, וכך עשינו. אבל כל זה לא עזר.

תגובת זיוויית אברמסון

● כדאי לומר לילדה כשהיא עוד רגועה, ועוד לפני שהבייביסיטר מגיעה הביתה, שאתם עומדים לצאת באותו ערב. לומר לה: "אנחנו יוצאים הערב, ורונית תבוא להיות איתך. את יכולה לבחור אם את רוצה להיפרד מאיתנו בצורה נעימה, או בכי". וזהו. לא כדאי לפתח את הנושא, וכדאי להשאיר את ההחלטה כולה בידי הילדה, כשהתנאים עומדים לפניה.

וכשמגיעה שעת היציאה, לצאת מהבית ללא היסוס, גם אם היא החליטה לבכות. למחרת בבוקר, כשהיא רגועה, אפשר לומר לה: "נורא חבל שהחלטת לבכות אתמול

יש קשיים?

הורים הנתקלים בבעיות, שיש להם קושי מסיים עם ילדיהם, המעוניינים להתניעץ, להעיר הערות, לשתף, להציע, או לחלוק על מה שנכתב בעמוד זה — מוזמנים לכתוב למערכת "העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב. אנחנו נענה בשימחה.

הכי מומלצת עליידי פסיכולוג הילדים, ואף-על-פי-כן אין ברירה אלא לעשותו. במיקרה כזה לא צריך לדאוג יותר מדי, מפני ששום פעולה בודדת של ההורים איננה מהווה גורם בעל השפעה מרכזית על התפתחות הילד, זו נקבעת על-ידי התהליך המתמשך של יחסי הגומלין בין הילד להוריו.

בקשר לנסיעה שלכם, 10 חודשים הוא הגיל שבו נמצא תהליך ההתקשרות של הבת שלכם אל אנשים מסויימים — שאותם היא לומדת להבדיל מורים — בעיצומו.

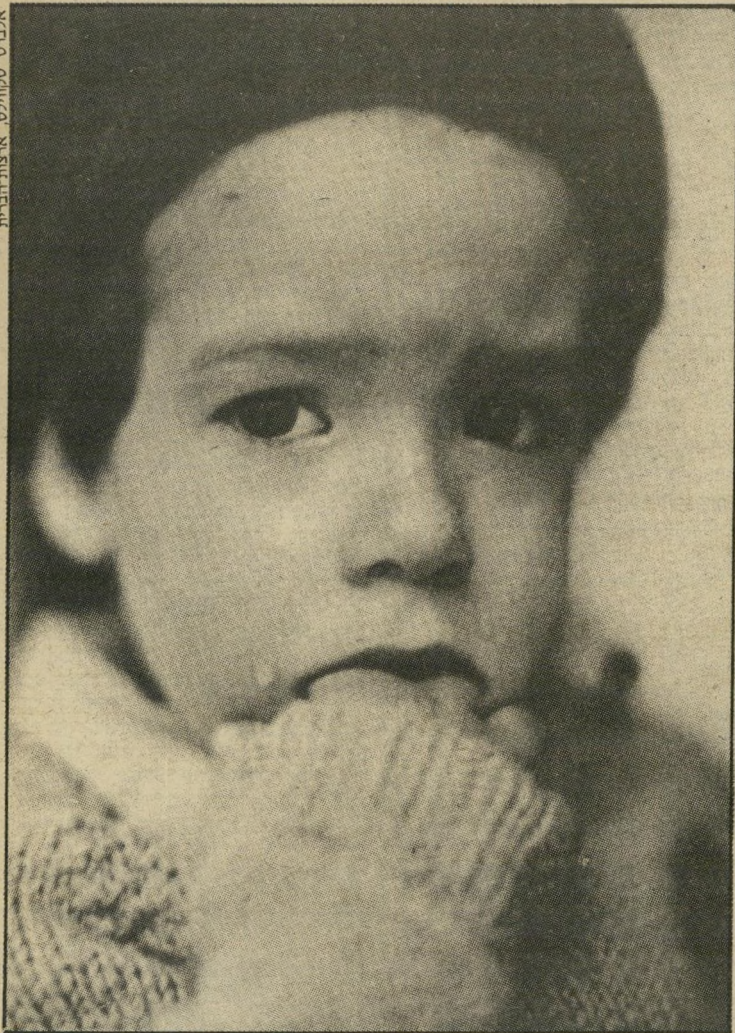
לכן לא כדאי להשאיר אותה פתאים עם אנשים זרים, ובמיוחד רצוי שלא לשנות בעת ובעונה אחת גם את האנשים וגם את המקום. במילים אחרות: היא יכולה לנסוע לחו"ל כשהיא נמצאת בחברת הוריה, היא יכולה

האב יכול לבחור: האם הגבול הוא "אינני מקבל רעש בכלל", או: "אינני מקבל רעש בזמן שאני צופה בטלוויזיה".

את הגבולות שלנו אנחנו צריכים לשמור בעצמנו. אין כל טעם להטיל את המשימה הזאת על הוולת בכלל, ועל הילדים כפרט. באופן פרדוקסלי ההורה הרואג לאינן טרסים שלו משיג אפקט חינוכי חזק יותר, מההורה המנסה להגן.

הורה הרוצה "לחנך" היה נשאר בחדר וממשיך בהתמדה לצרוח על הילדים: "תפסיקו כבר להרעיש, אני לא שומע כלום". להטיף להם מוסר ולבסוף להעניש אותם.

מה שהילדים היו לומדים מזה היה שאם רוצים להסיח את דעתו של אבא מהטלוויזיה ולגרום לו להתמקד בהם, כדאי להם לעשות

להישאר בבית עם אנשים המוכרים לה במידת-מה. אבל לא רצוי להוציא אותה מסביבתה הקבועה ולשים אותה בחברת אנשי זרים.

המירה שבה יפגע, או לא יפגע, בה מצב כזה, תלויה גם בהרגלים שהיו לה לפני השינוי הזה. אם עד עכשיו היא היתה בחברת אחד מהוריה בכל רגע נתון, אז יהיה לה קשה יותר. אם שהתה תמיד חלק גדול מן הזמן בתחתית מיגוון גדול של אנשים, יהיה לה קל יותר.

כאשר לפרק הזמן הסביר, הרבר תלוי בכל התנאים שדיברנו עליהם עד עכשיו. מובן מאליו שכלל שהתנאים פחות רצויים, כן מוטב לקצר את הפרידה.

אי-אפשר להסביר לילדה, מפני שאין לה מושג זמן, ובכל זאת כדאי, כמוכח, לומר לה שאתם נוסעים וחוזרים.

בסך-הכל, להשאיר ילדה בת 10 חודשים למשך שבועיים במקום חדש עם אנשים זרים, זה לא כלייך רצוי, אבל אם אין ברירה, אין ברירה.

המסקנה צריכה, אולי, להיות שכדאי להורים המתכננים נסיעות להרחיב את חוג המכרים של התינוק בעוד מועד.

רעש. בעוד שהילדים של האב שראג לעצמו הבינו שהרעש מפריע לאבא.

רוצים לנסוע

יש לנו ילדה בת 10 חודשים ואנחנו עומדים לנסוע לשבועיים לחו"ל. יש לפי-כאן כמה אפשרויות: ששינוי ניסע לבד, בל-עדיה, שבעלי יסע לבדו, או שאני אסע לבד. הילדה מעולם לא ישנה מחוץ לבית. אין אפשרות להביא מישהו לגור איתה ואני חוששת להשאיר אותה תקופה כלייך ארוכה בלערי במקום אחר. האם היעדרות ארוכה של ההורים, ובעיקר שלי, מן הילדה עלולה לערער אותה, להזיק לה? האם יש פרק זמן סביר להיעדרות?

תגובת זיוויית אברמסון

● קשה מאוד להשיב על השאלה באופן כללי, מפני שהתשובה תלויה בהמון גורמים. נתחיל מזה שלא תמיד אפשר לכוון את החיים על-פי הילדים, ולפעמים צריכים ההורים לעשות משהו שהוא לא בדיוק פעולה